

Viljen til nabohjelp lever fremdeles

Det gjør godt å kunne notere at hjelpsomhet og ekte solidaritet fremdeles lever. Å gi en håndsrekning til en nabo i nød, er en sikker og god norsk tradisjon.

Da skogbrannene ved Hynnekleiv og Mykland i Aust-Agder raste på det verste sist i august, ble det sendt ut en appell til frivillige om å melde seg med hakke, spade, øks og sag. Og frivillige meldte seg i så store mengder at det på langt nær var plass til alle. Hatten av for aust-egdene!

Ved den store skogbrannen i Heddal var det heller ingen mangel på frivillige, såvidt vi forstår.

Nå søker undergraverne seg inn i forsvaret

For få år siden var parolen blant venstreekstremistisk ungdom at forsvaret skulle svekkes ved at man nektet militærtjeneste av «samvittighetsgrunner», hvilket i praksis var rent politiske motiver. Nå er taktikken den motsatte: Gjør tjeneste, lær våpenbruk (det blir nyttig når revolusjonen kommer) og ødelegg forsvaret innenfra ved propaganda og all slags obstruksjonsvirksomhet.

Utviklingen kommer tydelig
(Forts. side 6)

Statskapitalisme er det motsatte av eiendomsdemokrati

Storskandalen i Statoil viser med all tydelighet hva statskapitalisme er: Milliarder ruller på folkets bekostning uten at lederne har gidde å holde seg underrettet om hva som virkelig skjer. Meget uridderlig og usmakelig legges ansvaret på underordnede funksjonærer. At feilen ligger i selve systemet, vil ingen innrømme.

Statskapitalisme betyr i virkeligheten maktkonsentrasjon på meget få hender og større ufrihet for den vanlige kvinne og mann. Skal vi greie å skape bed-

re forhold, må vi gå den stikk motsatte vei: Størst mulig spredning av eiendomsretten, også til produksjonsmidlene.

Vårt styringsverk må legge forholdene tilrette for flest mulig små bedrifter, spredt ut over det ganske land. Hvor det er absolutt nødvendig med store bedrifter, må veien legges åpen for dem som arbeider der, til på greit og enkelt vis å få kjøpt aksjer i dem og derved sikre seg eiendoms- og styringsrett. Vi har ferske eksempler på at det er stor interesse blant de ansatte

for slike kjøp. Også i mellomstore og mindre bedrifter bør det tas sikte på medeierskap og utbyttedeling, der det er interesse for det og forholdene ligger tilrette.

For øyeblikket blir en slik utvikling hindret av Arbeiderpartiets statskapitalistiske tankegang og LO's frykt for å miste taket på medlemsmassen. Men det er opp til den jevne mann å fjerne disse hindringer — både ved stortingsvalg og ved avstemninger i sine faglige organisasjoner.

Arild

EN TRIST OG BEKLAGELIG RETTSSAK

Rettsaken mot og domfellelsen av lektor Olav Hoas er en trist historie fra ende til annen.

For det første er det en uhyrlig rettspraksis at et menneske skal kunne domfelles fordi det sier sin ærlige mening når det intervjues av en avis. Hvis dette er mulig etter norsk lov, er loven stridende mot all sann rettsfølelse og må snarest forandres.

For det annet er det nå helt klart at det her tillands ikke lenger hersker likhet for loven. Alle slags venstrekstremister kan uopphørlig hisse til hat og forfølgelse av alle og enhver, inklusive «sionister», uten at rettsvesenet løfter en finger, mens Hoas altså dømmes

Av
ROLF CHRISTIANSEN

for uttalelser i et par intervjuer.

For det tredje er det meget beklagelig at Hoas med sine altfor firkantete konklusjoner og bastante påstander gir massemedia en velkommen mulighet til å hetse, ikke bare mot ham, men også mot en mer realistisk og jordnær utforming av de ideer han mener seg å tjene. Men — og det understreker jeg meget sterkt — selv ikke den mest ukloke formulering eller mening gir noe rettfærdig grunnlag for domfellelse.

At statsadvokaten var ute for å dømme meninger, fremgikk helt klart av hans prosedyre.

Jeg festet meg f. eks. ved at han, ifølge Aftenpostens referat, la spesiell vekt på Hoas' uttalelse om at han muligens ville ha vært «nazist» under krigen om han hadde vært gammel nok. Det må vel være et splinter nytt rettsprinsipp at man kan bebreides noe som man muligens kunne ha gjort om man hadde vært født tidligere! I samme gate lå avvisningen av en fransk kilde som Hoas påberopte seg. Vedkommende hadde sittet i tysk konsentrasjonsleir, men hadde i boks form gitt uttrykk for at disse leirer langt fra var så forferdelige som man vil ha det til. Av den grunn ble han — adskillige år etter krigen — dømt for «fascistiske holdninger» av en fransk domstol, hvilket gjør at han anses som persona non grata.
(Forts. side 6)

Tro ikke alt som sies og skrives om Sør-Afrika

Også når det gjelder omtalen av hendingene i Sør-Afrika, kommer nyhetsmedias utvilsomme partiskhet og ensidighet til syne. Vesentlige sider ved saken blir gjemt bort i bisetninger — om de i det hele tatt nevnes — mens alle store oppslag går ut på å fremstille det hele som frihetselskende sortes opprør mot brutale hvite undertrykkere. Det er derfor nødvendig å slå fast noen fakta, plukket ut av den aller minste skriften i nyhetsmeldingene:

1. Det dreier seg i all hovedsak om et skoleungdoms- og stu-

(Forts. side 7)

Venstreradikal borgerkrig i sosialinstitusjon på Lunner

Maoistenes destruktive virksomhet blant uteliggerne i Oslo har vi før fortalt om, og de fleste er etterhvert blitt godt kjent med oppviglervirksomheten på Forversenteret i Oslo. Bråkmakerne der får fortsatt god støtte både av «Ny Tid», «Friheten» og «Klassekampen».

Solheim Miljøheim på Lunner, Hadeland, er den nyeste kampplass AKP(m-l) har valgt seg ut i sosialektoren, men i den saken rykker «Ny Tid» ut med et helsides forsvar for den
(Forts. side 8)

Sint mann vender tilbake fra reise i Øst-Tyskland

Her forleden traff vi en virkelig sint mann. Hva i all verden var det som sto på?

— Jeg er nettopp kommet hjem fra Øst-Tyskland.

— Og der hendte det deg noe spesielt?

— Antagelig ikke mer enn hva som er dagligdags dernede, men det er ihvertfall ting som tydelig viser hva et kommunistdiktatur er. Vi skulle fra Sassnitz til Berlin på transittvisum. Først måtte vi igjennom hele tre brysker, uvennlige og meget omstendelige kontroller og slapp så igjennom med beskjed om å føl-

ge skilte merket «Transit».

— Det var vel greit nok?

— Det kan du si. Avgårdebar det gjennom triste, grå og etterhvert nesten mørklagte landsbyer. Etter en tid kom vi til et veiskille, der det gikk til Berlin i den ene retning, og til Nauen i den andre. Noe transittskilt fantes ikke, og det var jo til Berlin vi skulle. Men den gang ei.

— Gikk ikke veien til Berlin?

— Jovisst gjorde den det, men vi havnet opp i en kontrollpost ved Pankow, hvor vi i en meget uhøflig tone ble beordret ut av

bilen og avkrevet pass og andre papirer. Det ble også i et meget alvorlig tonefall fortalt oss at vi hadde begått et alvorlig brudd på Den Tyske Demokratiske Republikks lover, og at det kunne koste oss 300 mark — vesttyske naturligvis.

Tilslutt gikk det opp for oss at vi skulle ha fulgt veiskiltet til Nauen, ikke det til Berlin. En henvisning til at transittskiltet manglet, hjalp oss ikke det minste. Etter en masse husering frem og tilbake og en behandling som om vi var straffanger, slapp vi med en bot på 30 mark

— stadig vesttyske — og måtte reise lange veier tilbake. Underveis måtte vi spørre en trailer-sjåfør om veien i mørket for ikke igjen å havne galt avsted, og fortalte ham hva vi hadde vært ute for. «De er noen for-dømte banditter, hele politigjengen», var hans kommentar.

— Men denne gangen kom dere frem?

— Ja, med våre siste dråper bensin — østtyske bensinstasjoner er ikke åpne om natten — kom vi såvidt inn i Vest-Berlin, hvor en vennlig toller bare vinket oss igjennom. «Dette var

litt av en overgang — til det bedre», bemerket vi. «Gjett om jeg har hørt det før», lød svaret.

Selvfølgelig var det hele en bagatell — for oss som ikke skal leve med et slikt system. Men tenk på de millioner av mennesker som disse arrogante og maktbevisste «øvrighetspersoner» kan herse med akkurat som de vil. Det er ille å tenke på. Ellers anbefaler jeg et opphold i DDR for alle som er rødt anløpne. Der skal de bli fort kurerert.

P.

37 millioner fra Norge til det røde Mosambique i år

Det heter så flott «hjelp til underutviklede land», og det er forsåvidt sant nok — på et vis. Våre penger går i økende grad til røde diktaturer hvor de politiske forhold ganske riktig er under all kritikk og høyst uutviklet om man legger frihetskriterier til grunn.

Vi har tidligere påpekt de mange millioner som øses ut til f. eks. Cuba og Vietnam, og nå blir det i tillegg meldt at vi i år skal ut med 37 millioner kroner til skrekveldet i Mosambique.

Her understøtter vi altså et regime

- som har henrettet tusener, både sorte og hvite, og fortsetter med det,
- som holder enda flere tusener innesperret i konsentrasjonsleirer,
- som driver krig mot frihetssøkende stammer i landet

— som sjikanerer og forfølger hvite mennesker, hvis familier i generasjoner har hatt sitt hjem i landet,

— som lar Sovjetunionen sprøyte inn store mengder moderne våpen og

— som lar sovjetiske offiserer og deres kubanske leietropper trene og utdanne en stor hær, mens folket sulter og økonomien har brutt sammen,

— som hjelper og støtter terrorister som vil skape borgerkrig og blodsutgytelse i nabolandene og

— som har erklært Rhodesia krig.

Alt dette prøver våre politikere nå å gjøre det norske folk medskyldig i. Hvis vi ikke sørger for å kvitte oss med dem ved neste valg, så blir vi det også.

Peik

Nå er ikke engang en sort regjering god nok i Sørvest-Afrika

NORSK PRESSES «INFORMASJON» OM AFRIKANSKE FORHOLD BLIR SKJEVERE OG SKJEVERE

Allerede for flere måneder siden kunne «Folk og Land» fortelle at en grunnlovgivende forsamling med representanter for landets mange stammer var trådt sammen i hovedstaden Wind-

hoek i Sørvest-Afrika, og at hensikten var å bygge opp en mest mulig representativ styreform som tar hensyn til alle grupper. Ved månedsskiftet juli/

(Forts. side 6)

Reportasjene om Tel-al Zaatar er et typisk eksempel på rød desinformasjon

Det er et meget beklagelig faktum at venstreradikale elementer har ålet seg inn både i internasjonale og nasjonale nyhetsmedia, og at deres hensikt alltid er å gi nyhetene en farve som tjener «venstrekreftene», dvs. verdenskommunismen.

De fleste reportasjer fra kampen om Tel-al Zaatar i Beirut har prøvet å gi oss det inntrykk at det de kristne falangister var ute etter, var å få myrdet flest mulig helt uskyldige mennesker. Organer som «Friheten» og «Ny Tid» har til og med skreket om «folkemord». Denne propagandaen har hatt en såvidt sterk gjennomslagskraft at både høyere geistlige og mer menige kristne har skyndet seg å ta avstand fra sine libanesiske trosfeller. De kunne umulig være kristne!

Sannheten har etterhvert trengt noe mer igjennom, men vi finner den fortsatt stort sett bare i bortgemte setninger og små notiser. Om man har fulgt litt med, så har man nå ihvertfall kunnet konstatere følgende: Det venstreekstremistiske PLO hadde bygget ut Tel-al Zaatar til en sterk festning og holdt titusener av sine palestinske landsmenn der som gisler. PLO sørget med vold og makt for at de ble i leiren. Skyt dem som rømmer! Slik lød ordren.

Og spekulasjonen med dette er åpenbar. Ved å gjemme seg bak uskyldige kvinner, barn og sivile menn, håper man at motstanderen ikke skal angripe. Og hvis han likevel angriper, så har man ihvertfall gleden av å beskyld ham for grusomhet mot sivile og for «folkemord».

At PLO bruker flyktningeleirene som militære baser og skalter og valter med innvånerne der, er ikke noe enestående for Tel-al Zaatar, men tvert imot den alminnelige regel.

Ca. 400.000 palestinske flyktninger hadde funnet seg et fristed i Libanon, men PLO kunne ikke slå seg til ro med det. I en allianse med de ganske svake libanesiske «venstrekrefter» reiste de opprørsfanen i det håp å kunne beherske landet.

Det er helt klart at krigen i Libanon er usedvanlig grusom og føres med stor villskap fra begge sider. Legg bare merke til hvor lite vi hørte om det den gang PLO hadde overtaket og sto for de fleste angrepene.

Den alminnelige forklaringen på denne villskapen er at en borgerkrig alltid er mer hatefull og kompromissløs enn andre former for væpnet kamp. Men det som foregår i Libanon, er

bare i begrenset grad en borgerkrig. De kristne libanesere oppfatter det slik — og det med rette — at PLO først har tatt imot gjestevennskap i et rikt og blomstrende land og deretter prøver å kaste vertsfolket ut av landet. Og det er så visst ikke en fremgangsmåte som man tar med overbærenhet og godt humør!

En del av propagandaen her hjemme går ut på å utnytte til siste trevl at den ene part i Libanon går under betegnelsen kristne. Hver gang det begås en grusomhet av noen på den siden, himles det med øynene, og man snakker hånt om at kristendommen kan være lite verdt når kristne oppfører seg på den måten. Men disse kommentatorer vet så utmerket godt at libaneserne er kristne på omtrent samme vis som vi. 96% av oss tilhører Kirken, men bare en mindre del er sterkt personlig engasjert. Bebreider vi her til lands kristendommen om en ransmann eller morder skulle vise seg å være medlem av statskirken?

I det hele tatt har oppgjøret i Libanon adskillig flere sider enn den venstreekstremistisk påvirkede desinformasjon vil ha oss til å tro.

Tore

FINNES DET EN NORDISK ÅND?

Annen artikkel.

FRA VÅR DANMARKS-REDAKSJON

Som et tredje tungtvejende forhold, der især har påvirket det nordiske samfundsliv, må man tænke på den meget spredte bebyggelse, der altid har været ejendommelig for Norden.

Når *indesluttethed*, *fåmælt-hed*, *vilje til uafhængighed*, *selvrådighed* og *selvtilstrækkelighed*, *likegyldighed* for, *hvad andre mener*, ofte nævnes som nordiske karaktertræk, hænger det utvivlsomt sammen med den store ensomhed, den store afstand mellem menneskene i Nord. — Når *hjemkærlighed*, *slægtssammenhold*, *troskab mod ens egne* nævnes som betegnende dyder for den nordiske mand og kvinde, mon vi da ikke skal samme sted hen, for at få noget af forklaringen herpå. — Når *ejerglæde*, *stridbarhed*, *en retsans*, der grænser til *retshaveri*, skal præge nordboen, mon disse egenskaber så ikke har den samme naturgrund?

Men hvorfra kommer den *kampglædens ånd*, den betragning af kamp som livets mål og egentlige mening, den, hvori al tungsind glemmes, og hvori alvor, udholdenhed, slægtssammenhold og retssans går op som i en højere enhed?

Heri fandt Grundtvig i sin klassiske redegørelse for, hvad nordisk ånd var i modsætning

til græsk, det dybeste ikke blot i det oldnordiske menneske, men i alle tiders nordiskhed. — Den kan ikke være følgen af en tidsbegrænset begivenhed som vikingetiden, da det er åbenbart for alle, at den under vidt forskjellige livsformer præger livet i Norden gennem århundreder. Det er denne kampens ånd, der ligger bag personlighedens stærke frie udfoldelse, ja, den evne til at trose selv de mægtigste, til at «tale Roma midt imod», som vi træffer hos Nordens største åndspersonligheder, hos mænd som Grundtvig, Wergeland, Bjørnsin, Ibsen, Tegnér og Runeberg, det er den, der ligger bag de grundforhold, der gør Nordens historie forskellig fra Europas i sin hævde af bondens frihed, jo stærkere og stejlere jo længere vi kommer mod Nord, — viljen til selvstyre på herredsting, landsting og folketing, hvori Sveriges folk har vist den største bestandighed af alle Nordens folk — viljen til folkefri-

hed indtil den yderste konsekvens for hver af Nordens seks gamle folkepersonligheder, der har gjort, at Nordens historie er blevet den store modsætning og utfordring til Europas stormagtsvælde, idet de tre gamle nordiske riger, Danmark, Norge og Sverige, efter utallige frihedskampe, nu er blevet til fem frie folk og seks levende folkeviler.

Af afgørende betydning for denne vilje til selvstændig udvikling har det naturligvis været, at Norden selv — ligesom det enkelte nordiske hjem — har ligget *af sides fra verdenstrafikkens store færdselsårer*, der har forbundet Asien med Europa gennem uminnelige tider; selv fra de europæiske hovedlandeveje — Rhinen og Donau — har vi ligget fjernt. Langs dem har storrigsdannelserne fundet sted med al deres ødelæggende virkning for folkelivets rolige udvikling.

Vi har derfor også ligget fjernt fra de af store folkevandringer hærgede egne. Fra Nor-

den er der udgået folkevandring på folkevandring, men aldrig har en folkevandring overvældet Nordens egne folk og med et magtsprog ændret kulturgrundlaget og kulturudviklingen herhjemme, således som det under den keltiske og slaviske folkevandring, for ikke at tale om de germanske, skete overalt i Europa.

Allerede da var stormagtsdannelsen begyndt, den, der for de følgende halvandet årtusinde, skulle blive bestemmende for Europas skæbne syd og øst og vest for Norden. Det romerske storrige, der i bund og grund har omkalfatret forholdene i middelhavsverdenen og i Vesteuropa, nærmede sig Norden mere end noget tidligere storrige havde gjort, idet Britannien, Holland, Belgien, Vesttyskland, Sydtyskland, Østrig og Rumænien blev dets grænseprovinser med Nord.

Stærke kulturbølger slog ind over Norden fra Romerriget, både i redskabskultur, og sprog og til.

smag, i politisk og religiøs henseende, *men Norden forblev uafhængig og selvberørende. Intet folkeskifte eller sprogskifte fandt sted.*

Med Karl den store rykkede stormagtsvælden os endnu et skridt nærmere; men Nordens berømte og berygtede vikingetogter tog sin begyndelse, og det var så langt fra, at Norden lå under for verdensriget i sydvest, at det netop på denne tid blev fastslået gennem en forhandling mellem rigerne, at herefter var «Ejderen det romerske riges grænse» — eller set nordfra: Grænse mod verdensriget i syd.

— Nordens naturforhold og beliggenhed dengang som senere i historien forklarer lidt om vor selvstændige men sene folkehistoriske udvikling og den af andre ret upåagtede tilværelse, som vi til tider har ført. Den forklarer derimod ikke det, der er sagens kerne: Hvorfra den forbavsende indre kraft og vilje er kommet, hvormed Nordens folk fra de ældste tider af har benyttet sig af disse ydre muligheder til at hævde en indre frihedsudvikling. Den egentlige forklaring af den oldnordiske ånd, der ligger bag alt det fællesnordiske og bag Nordens mærkelige folkeskæbner, når vi aldrig frem-

FOLK^{og}LAND

Ansv. redaktør:

ROLF CHRISTIANSEN

assistert av en redaksjonskomité.

Hans Fredrik Dahl og støttemperne

På annen plass i avisen gjengir vi Hans Fredrik Dahls anmeldelse av Odd Melsoms bok «På nasjonal uriaspost». Anmeldelsen er lang, men vi bringer den likevel ubeskåret. Det gjør vi, både fordi Dahl er en av dem som tross alt ser ut til å beskjefte seg forholdsvis seriøst med okkupasjonshistorien, og fordi han her på prent gjentar en god del av de mest alminnelige misforståelser og fordommer når det gjelder NS-folks innsats og resultater.

Vi skal med tid og stunder ta opp flere av de punkter i Dahls anmeldelse som vi har viktige innvendinger imot. I dag skal vi imidlertid begrense oss til å kommentere følgende sentens:

«Støttemper-rollen kan man kalle den historiske positur, kollaboratørens evig tvetydige og usikre rolle, som aldri kan rettferdiggjøres i seg selv, men alltid bestemmes av de andre.»

At Dahl har oppfattet hva vi var, nemlig støttemperne mellom det norske folk og okkupasjonsmakten, er selvfølgelig positivt. Som alle støttemperne sparte vi et stort antall mennesker for mange harde støt, langt flere enn noen vil innrømme. Hvordan Dahl så kan hevde at en slik rolle «aldri kan rettferdiggjøres i seg selv», går himmelhøyt over vår forstand, og antagelig også langt inn i prestens.

At det er «de andre», dvs. seierherrene, som har bestemt vår «historiske positur», er det imidlertid ikke den minste tvil om. Hvis det hadde eksistert den minste gnist av storsinn på den andre siden, hadde man nøydt seg med å slå ned på notoriske forbrytelser, men ellers tatt til etterretning at «støttemperne» etter beste evne hadde gjort sin jobb: Å bringe vårt folk med færrest mulig skader gjennom okkupasjonstiden. Noe slikt storsinn fantes ikke, det har vi til overmål merket gjennom mer enn tredve år. Derimot trengte man syndebukker for å tilsløre sitt eget ansvar for å ha bragt Norge inn i krigen. Og i uforsonlig og hensynsløs maktbrynde sørget man for å gi oss en «historisk positur» som lite har med virkeligheten å gjøre.

Selv om Dahl stadig ligger under for endel nokså alvorlige vrangforestillinger, setter vi likevel det håp til hans objektivitet, at han etterhvert vil begynne å pirke på det vrengebildet som bevisst er tegnet av oss. At han skal beskjefte seg med den «historiske positur» vi ville hatt om det hadde gått annerledes, om vi etter en tysk seier hadde greid å gjenreise Norges frihet og selvstendighet, skal vi ikke forlange. Men interessant ville det unektelig vært om han gjorde det.

Hjelp våre krigsskadede frontkjempere og falnes etterlatte!

Med dette nummer følger en fremdeles stort. Heldigvis har postgirotalong for innbetaling av bidragene til organisasjonen vist bidrag til Hjelpeorganisasjonen en ganske sterk økning de siste for krigsskadede frontkjempere år, og håpet er at denne tendens og falnes etterlatte. vil fortsette også i år.

Det er dessverre mange triste Hjelpeorganisasjonens adresse skjebner som Hjelpeorganisasjonen gjennom årene er kommet er postboks 1407 - Vika, Oslo 1, og postgirokontoens nummer er i kontakt med, og behovet er 1 80 70.

Den systematiske forfalskning av historien pågår fremdeles for fullt

VI FØLER OSS UTE AV TAKT MED ET SAMFUNN SOM GODTAR SLIKT

Vi gjengir nedenfor slutten av et langt brev som en NS-mann har sendt en venn «på den andre siden». De synspunkter som her kommer frem, tror vi deles av svært mange NS-folk.

Senere skal vi bringe andre utdrag av brevet.

At man ville høste noen erkjennelse hvis krigen skulle gå den vei at Nygårds vold & Co. kom tilbake, var det nok ingen i NS som drømte om. Noen hadde gått så langt, hadde engasjert seg så sterkt for en fremtid under tysk dominans, at de ikke kunne se den nye situasjon i øynene. Men det store flertall mente nok, at selv om man vel måtte tåle både fantord og utfrysninger på grunn av sine sympatier for taperen, så ville bare en liten del kunne rammes av noen lov. Man regnet jo med loven slik den var ved okkupasjonens begynnelse, og med redelig, objektiv bedømmelse av hver enkelt, hvis det skulle komme så langt som til rettssalen. De aller fleste forklarte seg jo helt åpent, og brenning av arkiver o. lign. forekom nesten ikke.

Selv om man vel aldri kan bli riktig enige om okkupasjonstiden, så skulle ikke motsetningene være større enn at de, la oss si etter et snes år, stort sett kunne være glattet over og på vei til å glemmes. Historien viser at nasjoner, som har stått mot hinannen i åpen krig, for-

holdsvis fort har kunnet finne frem til fredelig samarbeid. Men dette vil gjerne være avhengig av den form fredsslutningen fikk.

I tilfellet Norge skulle man tro at forsoningen skulle kunne skje forholdsvis lett. Man arbeidet jo forsåvidt for det samme: et mest mulig fritt og selvstendig Norge — men var uenig om hvilken løsning som var den beste. Der var like gode nordmenn på begge sider. Situasjonen var forvirret og vanskelig. Det elendige forsvarsberedskap og den flyktende regjeringens evneløshet gjorde et dypt inntrykk på mange. Så krigen, den totale kapitulasjon, og 5 års okkupasjon under trykket av en hård okkupant og en hensynsløs krigspropaganda fra London. Det var sterkt formildende omstendigheter for at landsmenn endte i hver sin gruppe.

Hårde fakta sier imidlertid at mer enn 30 år etter har de tapende ikke samme rettigheter og ikke samme frihet til å hevde sine meninger som de seirende. Og de tapende holder seg stort sett for seg selv — blant sine egne.

Og her er vi ved den form fredsslutningen fikk, og fredsslutningen vil for oss si den såkalte rettsoppgjør.

Alle som var gjennom det følger seg dypt krenket, skuffet og urimelig behandlet. Dette var

ikke lov og rett. Et samfunn som behandler oss slik vil vi ha minst mulig med å gjøre.

Først begrepene *landssviker* og *nasjonal holdning*, som ble kastet ut i mai-dagene 1945. En frontkjempere, som frivillig har risikert livet for en sak han mente var Norges sak, vil ikke, så lenge han lever, forsone seg med slike betegnelser. Da man så kom i retten var det ingen vanlig norsk rett, men en særdomstol, hvor skyldspørsmålet var avgjort på forhånd og ens eget subjektive syn ikke ble hørt.

Alle skulle dømmes. Skulle norsk straffelov så noenlunde følges måtte Norge som stat være krigførende helt frem til 1945, og dette måtte være *alminnelig kjent*. Dette ble fastlagt i en instruks til landets dommere, og de som mente noe annet ble ikke hørt, ofte ikke engang spurt.

Vi mener at etter alt det som hendte i 1940 var dette uanstendig. Det var ikke alminnelig kjent. Å bygge det hele på et slikt postulat var ikke en rettsstat verdig.

Disse inntrykk taper seg dessverre ikke, men blir holdt godt ved like av den systematiske forfalskning av historien, som fremdeles pågår for fullt.

Både i Norge og i andre land er det den dag idag en ganske utbredt oppfatning at okkupasjonen av Norge skjedde ved forræderi og hjelp til angriperen fra NS. Selv om det vel

(Forts. side 7)

Møtevirksomheten

I Oslo-området foregår det en regelmessig møtevirksomhet i våre forskjellige arbeidsgrener. Disse møter blir normalt ikke annonsert, men interesserte kan skrive til Institutt for Norsk Okkupasjonshistorie (INO), postboks 924 — Sentrum, Oslo 1, for nærmere opplysninger eller ringe (02) 19 06 71 i kontortiden, som er tirsdag og torsdag kl. 11—14 og onsdag kl. 18—21.

Grupper utenfor Oslo som ønsker orientering om arbeidet og planene fremover, kan henvende seg på samme måte. Vi kan ikke love å oppfylle ethvert ønske, for både penger og tid er nokså begrenset, men spør og kom med forslag ihvertfall!

Fornuften seiret i Noregs Mållag

Forslaget om å utelukke medlemmer av «fascistiske» og «nazistiske» organisasjoner led den skjebne det fortjente på Noregs Mållags årsmøte i Rauland. Det ble ganske enkelt trukket tilbake da det under møtet ble klart at det ingen sjanse hadde til å få flertall.

I «Dag og Tid» for 13. august gir en innsender, Edvard Rundhovde, Indre Arna, uttrykk for akkurat de samme betenkeligheter som vi tidligere har fremhevet, nemlig at uttrykkene «fascistisk» og «nazistisk» av venstreekstemistene blir brukt om alt de ikke liker. Han skriver:

«Dersom politisk siling vert teken i bruk i Noregs Mållag, reiser også spørsmålet

seg om kven som skal avgjøre om folk er fascistar. I dag veit vi at mange av kommunistene, som Indreeide (forlagsstilleren) synest å ha sympati for, skuldar både sosialdemokrat, liberaler og konservative for å vere fascistar. Skulle deira mælestav komme til å rå grunnen i Noregs Mållag, måtte nok nokon og kvar rekne med å bli stengde ute. Dette er sjølv sagt, og til all lukke, ikke eit realistisk bilete av målorganisasjonen i dag, men det syner kor farleg det er å leggje politisk syn til grunn for medlemskap i ein organisasjon som skal vere tverrpolitisk.»

Kollektivismens hydra

Av Curt Eiberling

*Kollektivismens hydra frestar alla
med många fagra löften, vackert tal.
Det blir för svaga själar inget val,
när de hör stämman majestätiskt skalla.*

*Vår hydra kan vi även staten kalla,
ett namn som gör den närpå sakral.
Förledda av dess fina, gyllene skal
till dyrkan många människor förfalla.*

*Det gäller då att modigt bjuda till,
att inte rädas hydrans långa klor,
som river sönder enskilt tankenät.*

*Vår tanke slungar vi varthän vi vill
och trotsar ofta det som massan tror.
Från denna väg vi viker ej ett fjät.*

For hardt å si det rett ut?

Herr redaktør!

Jeg er slett ikke for fri abort, men jeg synes Deres oppslag «I år vil 15.000 små nordmenn forsvinne før de blir til» på første side i augustnummeret var alt for hardt. Tenk på hva de kvinner som har gjennomgått en abort, må føle når de leser slikt.

Mor, Stjørdal

Vi har all forståelse for den tankegang som kommer til uttrykk i dette innlegget. Men hva skal man gjøre for å få satt tingene på plass? De meget høyttalende forkjempere for fri abort har satt tingene fullstendig på

hodet ved å snakke om «kvinnens rett til å bestemme over sin egen kropp». Sannheten er jo at det dreier seg om en annen kropp og et annet liv, og det er det i dagens situasjon viktig å få understreket så kraftig som mulig. Det var det vi prøvet med den overskriften som nevnes.

Og vi vil igjen understreke at ansvaret for det triste og farlige som her skjer, det hviler først og fremst på de krefter som ved sin vettløse propaganda har klart å fremstille kunstig abort som en slags menneskerett for kvinnene.

Red.

Er det bare eksamenspapirer og ikke dyktighet som skal telle?

Herr redaktør!

Jeg leser i avisen at rektor ved en folkehøyskole i Nord-Norge er blitt avsatt fordi han har forfalsket et eksamenspapir. Slikt er selvfølgelig mer enn dumt, men saken har antagelig også en annen side.

Vedkommende mann hadde tidligere vært rektor ved en annen skole, og ikke et ord er sagt om at han ikke skjøttet sin jobb på en skikkelig måte. Kanskje står vi her overfor en mann med ekstra stor interesse for skole-

(Forts. side 6)

Vår norske Laugerud i Guatemala — langt bedre enn sitt rykte

Herr redaktør!

For en gangs skyld fortjener NRK en blomst: For TV-intervjuet med den norskættede president Kjell Garcia Laugerud i Guatemala.

De sporadiske omtaler av Laugerud i norsk presse har nærmest gitt oss bildet av et noe ubetydelig og nokså viljeløst redskap for alskens superreaksjonære krefter. Isteden møtte vi en mann med utpreget sosial samvittighet, med klare forestil-

linger om hvordan han vil hjelpe det fattige folk han styrer og med tydelig vilje til å sette seg igjennom. Det var godt å få oppleve en ekte ledertype som ikke hadde latt makten gå seg til hodet. Men de to ting hører kanskje naturlig sammen.

Jeg håper «Folk og Land» vil følge med i hva Laugerud greier å få til. Personlig ønsker jeg ham hell og fremgang — etter nå å ha blitt presentert for ham.

Kåre, Lilehammer

PARTIPOLITIKK ER MAKTT UTEN ANSVAR

Av Vera Grønland

I det følgende vil jeg forsøke å påvise at frihet og demokrati ikke er forenlig med partipolitikk.

Noen absolutt frihet eksisterer ikke i et ordnet samfunn. En slik frihet ville være en ulykke da den ville medføre en alles kamp mot alle, hvor den fysiske svake ville bukke under.

Da parlamentarismen ble innført i Norge i 1884 skjedde det under paroler om frihet og demokrati. Men demokratiet kan ikke eksistere i frihet. Demokratiet kan bare eksistere under ansvar. Og ansvar er ikke frihet.

Hvordan stiller det seg så med partipolitikk? Dens utøvere er villige til å la seg binde til bestemte programmer og stemmer sammen med gruppen, uansett. Hvorfor? Jo, fordi noe annet ville være en oppsmuldring av makten, og makt er partipolitikkens første mål. Men i sin ytterste konsekvens blir det en makt uten ansvar. Det er velgerne som må ta ansvaret hvis noe går galt. I motsetning til frihet og demokrati er således partipolitikk uten ansvar. Ansvaret ligger hos velgerne som gir de enkelte partier flertall.

Hvis det går galt kan folket bare velge annerledes neste gang og

det avgåtte parti er uten ansvar. seg ved å vedta lover som gir dem anledning til å forsyne seg av skatteytternes penger. Men disse lovene blir stående, også når andre partier overtar, for lovene styrker makten. Og makt er alle politiske partiers mål.

Da ansvaret, for enhver som de forskjellige partier trengs det en inngående propaganda og penger til dette skaffer partiene

sitt ansvar alvorlig, virker tyngende, skulle det være den lille mann og kvinne, med et minimalt ansvar, som er mest fri, mens de som har stort ansvar egentlig er bastet og bundet. Og akkurat her melder tvilen seg. FØLELSEN av å være fri er ikke virkelig frihet. Det uopplyste menneske kan ha en sterk følelse av å være fri. Så snart det får kunnskaper og vil bruke sin frihet blir det stengt på alle områder. Det oppdager at bare et fåtall kan bruke den frihet som det trodde var hvert menneskes rett. Og dette fåtall hyller friheten fordi den gir dem makt.

Hvem er så de få som hyller friheten?

Først og fremst pressen. Gjennom sin trykkefrihet, rett til å

la være å trykke det som ikke passer den, har pressen en enorm makt i samfunnet. Men pressen er, stort sett, talerør for spesielle politiske retninger, og da den er økonomisk ufri har den latt seg selge til forskjellige politiske og økonomiske interessegrupper.

De politiske interessegrupper uttaler seg også i sterke ordelag om frihet og demokrati, mens de mener politisk makt. Foran valgene oppfører de det rene komediespill for velgerne. De er uenige i detaljer, men enige i det vesentligste for dem selv, nemlig: Å beholde partipolitikk som styreform fordi den gir dem makt og tillater dem å opptre samlet når de vil styrke denne makt.

Min konklusjon må derfor bli at partipolitikk er fjernt både fra frihet og demokrati. Fordi utøverne er uten virkelig ansvar. De er bundet til bestemte vedtak og prinsipper som ikke tillater dem å rådføre seg med sin samvittighet.

Som gruppe er partiene uten samvittighet, og på grunn av det partipolitiske system kan de fri seg fra ethvert ansvar.

Dette er partipolitikkens sanne vesen.

AKP(m-l) er Norges farligste politiske organisasjon

Herr redaktør!

Vi som tilhørte NSUF under krigen, var radikale. Enhver frisk ungdom bør være det. Det har den alltid vært.

Med årene kommer så den solide konservatisme ved siden av ischias og andre ubehageligheter, men det er likesom naturens orden.

Hver ny ungdom som feier inn i livet betyr samfunnets stoffskifte i mer eller mindre grad.

Slike friske stormkast inn i samfunnslivet bærer vår historie og litteraturhistorie flere bud om, og vi har da alltid beundret dem som førte an her.

Tross motstand, forsaker og kamp har vi sett hvordan mange av disse høvdingene vant frem med sitt samfunnsyn.

Kampen stålsatte dem, og jo sterkere motstanden var desto mer ble de ildnet til dåd. Fordi de trodde på det de kjempet for.

Muligens er det også slik med Pål Steigan og hans ungdommer i Arbeidernes kommunistiske parti (m-l). Motstanden gjør dem stålsatte, der de under sine

fremstøt får hugg, — men også gir hugg igjen.

Selv har vi vansker med å forestille oss Steigan som en høvding, men kanskje forstår vi denne guttungen som nok føler blodet banker hurtigere der han marsjerer i spissen for sine stormtropper.

Vi forstår hans radikalisme, hans glød, — nettopp fordi vi selv har vært unge og fremadstormende.

Det tragiske ved Steigan og hans venner er at de marsjerer i feil retning, mot sitt eget land og folk, forblindet av Mao's «lille røde» og av marxist-leninismens læremestre fra Stalin-tiden.

Mens vi marsjerte for fedrelandet mot det røde diktatur er det Steigans livsoppgave å gi ordre til den væpnede revolusjon som er marxist-leninistenes mål i Norge. En oppgave som synes lett etter at tidligere makthavere ryddet grunnen ved å fengsle og myrde de nordmenn som advarte og kjempet mot denne utvikling, «landssvikerne».

Arbeidernes kommunistiske

parti (m-l) er et lite parti, men det er likevel Norges farligste politiske organisasjon. Dens makt har vi allerede sett på arbeidsplassene, i flere av landets viktigste forbund og foreninger, i det norske forsvar og ikke minst i skoler og på universiteter.

Planmessig og med en organisasjonsmessig dyktighet drives et undergravningsarbeid i alle de institusjoner og forhold som samfunnet bygger på.

Under jernhard disiplin utfører medlemmene de ordrer som AKPs sentralledelse pålegger dem, og i hundreder av tilfeller har vi oplevet at partitro studenter har avbrutt sine studier for å gjøre politisk tjeneste, forkledt som arbeidere, i vår storindustri. Ja, så langt er det gått at vi finner plasserte marxist-leninister som før-skolelærere i våre barnehager.

Og med dem følger demonstrasjoner, streik og uro, slik pærolen er.

Ennå skyter Arbeiderpartiet og dets ledere bare med vann-

(Forts. side 8)

Hadde et kommunistisk . . .

(forts. fra side 5)

Napoleon måtte dra seg tilbake, fant siden sitt Waterloo, og Hitler sitt Stalingrad.

Men om ikke Hitler hadde kjempet, så hadde Sovjet tatt hele Europa, og England hadde fått klare seg selv, uten dansk smør og kjøtt og varer fra tidligere kolonier. Selv hadde Norden fått samme skjebne som Finnland, det hadde ikke lenger blitt «His masters voice» fra London men fra MOSKVA.

Det hanglei og går, fremmede ubåter i våre fjorder, og fiskere får dem i noten. Er vi et «ingenmannsland»?

Får vi ikke hjelp av NATO, av sjørøverreiret utpå øya?

Store troppekonsentrasjoner på Murmansk har vi hørt om, hvorfor er de der? Er det vi, lille Norge som er så farlig?

Tyskland fikk enda en gang alle mot seg, blev oppdelt i øst og vest, Polen blev gjenopprettet og Tsjekkoslovakia kom igjen.

Det eneste som har reddet oss, enda, det er Kina. Hadde ikke Sovjet vært engstelig for Kina, så hadde vi nå vært Sovjetsatellitter alle sammen. Men bare skyld på Hitler, på Tyskland og Japan. Det siste landet fikk være prøvekult for ameri-

kanske atombomber, men har snart overgått USA med biler og andre industrivarer.

En kan vel bare slutte seg til Axel Oksenstierna som sa til sin sønn: «Min sønn, min sønn, se med hvor lite visdom verden styres!»

Så får vi bare tro at lykken er bedre enn forstanden . . .

Ola Furuseth

Den systematiske . . .

(forts. fra side 3)

ikke står direkte i norske historiebøker, kommer det stadig uttalelser, muntlig, i pressen, i leksika, som efterlater et slikt inntrykk. Videre forfalskes hele opptakten til 9. april — tyskerne gjøres til grumme og forræderiske overfallsmenn, som ville erobre og undertrykke Norge, selv om det, forlengst er bevist at dette langfra var tilfelle. Det passer nok makthaverne fra den gang at hele sannheten ikke kommer frem, men den versjon som søkes utbredt er kompromitterende for NS.

Da vi skulle inn i NATO ble argumentet brukt, selv av Halvard Lange, som jo visste bedre: nøytralitet har vi prøvet — vi så hvordan det gikk. Sannheten er jo at det gikk som det gikk fordi

vi ikke forsvarte vår nøytralitet, og vel også fordi regjeringens vurderinger foran 9. april neppe var helt nøytrale.

Gyldendals leksikon (1965) skriver i avsnittet om Quisling:

«I samtaler med Hitler i desember 1939 slo Q. inn på en åpen landsforræderisk linje. Han fremhevet Norges strategisk verdifulle beliggenhet, og foreslo å sette i verk et nazistisk statskupp i januar 1940, med påfølgende innkalling av tyske hjelpestyrker. Hitler lovet økt støtte til Q's virksomhet, og selv om han riktignok foretrakk et direkte tysk angrep fremfor Q's statskupp-plan, så er det ingen tvil om at tilbudet om norsk bistand har virket sterkt stimulerende på hans angrepslyst.»

Det er tildels direkte galt. Det er latterlig å anta at den pensjonerte major kunne meddele Hitler og den tyske generalstab noe av verdi om Norges strategiske betydning eller kunne by dem noen bistand. Var det med Hirten Q. skulle gjøre statskupp?

Det er jo også historisk klarlagt at tyskerne ingen militære planer hadde overfor Norge før etter Altmarkaffæren i februar 1940. Tildels inneholder Gyldendals utredning slutninger og antagelser som ikke hører hjemme i et leksikon, som skal være tidløst og holde seg til helt sikre fakta.

I saken mot Ragnar Skancke vitnet domprost Hygen i retten: «S. var en god mann for kirken, han mente det godt og gjorde hva han kunne.»

Det samme leksikon sier om dette:

«Han optrådte meget aggressivt overfor kirke, skole og universitet og var skyldig i en rekke angiverier.»

Aschehougs leksikon sier om trent det samme.

Det er noen løsrevne eksempler. Det er uredelig behandling av historien. NS-folk må føle seg ute av takt med et samfunn som godtar dette.

Haf.

Tro ikke alt . . .

(forts. fra side 1)

dentopprør av samme type som man f. eks. hadde i Frankrike i slutten av sekstiårene. Som den gang er det internasjonale oppviglere og organisatorer som står bak, og den jevne sorte sørafrikaner er ihvertfall ikke mer begeistret for opptøyene enn franskmennene den gang.

2. Når nyhetsmedia bringer oversikter over antall drepte og sårede, gjøres det oftest meget upresist slik at det ved en rask lesning ser ut som dette er antallet uskyldige ofre for brutal politivold. I virkeligheten er mange av de omkomne drept av

demonstrantene, og de fleste av disse ofre er sorte som har satt seg imot opptøyene. Det første offer i Soweto var ellers en hvit sosialarbeider som hele sitt liv hadde kjempet for å bedre de sortes kår, men likefullt tok demonstrantene livet av ham.

3. Demonstrantenes virksomhet består vesentlig i to ting: Med vold og makt vil de tvinge uvilige sorte arbeidere til å følge sine paroler, og de brenner og ødelegger metodisk alle skoler og velferdsinstitusjoner som møysommelig er bygget opp.

4. At opptøyene ikke er spontane, men nøye planlagt, ser man bl. a. på tidsskjemaet. De første tumulter ble satt igang akkurat da statsminister Vorster ankom på besøk til Europa og hadde til hensikt å kompromittere ham i europeernes øyne.

Et par interessante detaljer: I TV bruker man SV's svært ytterliggående Afrika-«ekspert» Tore Linné Eriksen til å kommentere utviklingen. Hvis denne studentpolitiker er ekspert i noe, så må det være i studentopprør. Men det hørte vi ikke noe om.

Og videre: Den dag da den viktige meldingen om zuluenes motopprør kom, fantes det overhodet ikke plass i Arbeiderbladet for den. Og rimelig er vel det, for slikt passer slett ikke inn i n' Reulfs bilde av afrikanske forhold.

Fullt hus med «støtteannonser også denne gang

Vi er meget glad for å kunne kvittere for 49 «støtteannonser» også denne gang, og for en sum som er den nest største vi har hatt: Kr. 4.380,—.

Til neste gang har vi foreløpig knappe 20 «støtteannonser» (bidrag på kr. 50,— eller mer). Vi er spent på om våre venner kan mobilisere de 30 som fremdeles mangler.

«STØTTEANNONSER»
fra Folk og Lands venner
Takk for følgende bidrag:

B., Evenskjer 100,—	G., Sunndalsøra 200,—	M., Bergen 50,—	T., Hemsedal 100,—	G., Drøbak 70,—
H., Liland i O. 100,—	D., Torvik i R. 100,—	N., Eidsvåg 50,—	Anonym, Lesja 100,—	J., Mysen 50,—
H., Bodø 50,—	E., Vestnes 60,—	J., Etne 60,—	L. C., Hamar 100,—	Sympatisør, Spydeberg 100,—
R., Brønnøysund 80,—	G., Ålesund 200,—	S., Stavanger 100,—	G., Rena 60,—	E., Moss 60,—
H., Kolvereid 80,—	M., Langevåg 170,—	K., Skien 60,—	M., Hernes 60,—	T., Rygge 60,—
B., Namsos 125,—	O., Vangsnes 60,—	N., Rollag 60,—	T., Sørskogbygda 110,—	O., Halden 100,—
E., Revsnes 50,—	Ø., Valestrand 50,—	K., Kongsberg 100,—	T., Kirkenær 60,—	P. D., Oslo 50,—
		M., Skollenborg 200,—	K. & J., Kongsvinger 100,—	M. S., Oslo 100,—
		U., Hokksund 150,—	H., Nittedal 50,—	J. S., Oslo 110,—
		M., Drammen 100,—	A., Kolbotn 50,—	A. B., Oslo 100,—
		H., Røyken 150,—	J., Ski 100,—	E. A., Oslo 50,—
		A., Geilo 75,—	O., Drøbak 60,—	«Folk og Land» er i fremgang!

FOLK^{og} LAND

Sosial-individualismen — en fremtidsideologi av norsk rot

.. En yngre leser ber oss på vegne av flere om å skrive mer om sosial-individualismen enn vi hittil har gjort. Det ønske vil vi mer enn gjerne etterkomme, fordi vi tror sosial-individualismen bærer i seg noe vesentlig som kommer til å prege fremtidens tankegang. Men ellers vil vi gjerne peke på at vår avis allerede er sterkt preget av disse tanker, selv om vi ikke til enhver tid nevner sosial-individualismen ved navn. Når vi tar standpunkt til aktuelle problemer, vil de fleste av våre medarbeidere legge sosial-individualistiske prinsipper til grunn for sine vurderinger.

I sin kjerne går sosial-individualismen ut på dette: Vårt samfunn skal være gjennomsyret av solidaritet, gjensidig hensynsfullhet og sosialt ansvar, men samtidig skal det gi det maksimalt mulige spillerom for den enkeltes særlige evner og egenart. Det skal være alles rett å realisere det som ligger i dem, å tjene fellesskapet ved å yte sitt maksimale. Respekten for egenart, både den individuelle og den nasjonale, er en integrerende del av sosial-individualistisk tankegang.

Som alle vil se, står dette i sterk strid med dagens sentralistiske og kollektive praksis, der statsapparatet dominerer alt og alle, og der individene både med list og makt skal trenge inn i et standardmønster — og aller helst også tenke likt.

Det er ingen grunn til å skjule at sosial-individualisme var den betegnelse Quisling foretrakk på sine egne tanker og på NS' idéer. Helt fra 1930 av finner vi dette ordet igjen i svært mye av det han skriver. I motsetning til hva mange tror, var han ingen kritikkløs etterplapper av den tyske nasjonalsosialisme, men en selvstendig tenker, tuftet på norsk grunn og i norske tradisjoner. Karakteristisk for hans tenkning er følgende sitat, som vi har bragt noen ganger før, men som ikke blir dårligere av den grunn: «... visstnok er den menneskelige utvikling bundet til samfundene, men ... den skjer gjennom individene og når sitt mål i disse.»

Richard Wurmbrand er en meget farlig mann

Misjon bak Jernteppet har invitert Reidar T. Larsen og Berge Furre med på en tur til Sovjetunionen for at de skal få se eksempler på den religionsforfølgelse som foregår der. En slik tur har ingen av dem lyst på, og i en lang og ordrik artikkel i Aftenposten 23. august prøver Furre å forklare hvorfor. Avkledd all svada sier han følgende: Misjon bak Jernteppet samarbeider med presten Richard Wurmbrand.

Wurmbrand er en meget farlig mann

- fordi han ikke likte at kommunistene seiret i Vietnam,
- fordi han var glad for at Allendes røde terrorstyre i Chile ble styrtet, men like fullt ba Pinochet behandle de røde terrorister med overbærenhet, og
- fordi han ikke har fordømt de hvite i Sør-Afrika.

Av disse grunner er religionsforfølgelse i Sovjetunionen uinteressant for Larsen og Furre. Forstå logikken den som kan.

AKP(m-l) er ...

(forts. fra side 4)

pistoler på Steigan og hans tropper, men uroen brer seg i regjeringspartiet.

Ikke minst de gamle menn på Youngstorvet kjenner alvoret i de unges marsj for frigjøringen i Norge, — den væpnete revolu-

sjon. En marsj de selv ga startorden til. Jr., Hadeland

Venstreradikal ...

(forts. fra side 1)

private eier. Aksjonistenes krav er helt umulig å oppfylle, ihvertfall nå, og hele oppstyret

I KRIG FANTES DET EDELMOT — DET ER VERRE MED FREDEN

Terrorbombing, masseslakt av mennesker, krigers gru og redsler har vært avisenes hovedoppslag gjennom mine leveår.

Med tørre tall nedtegnes antall soldater som er falt på de forskjellige frontavsnitt, torpederte skip og nedskutte fly.

Vi hører om hungersnøden som krever tusener uskyldige liv, om mødre som gråter over sine døde barn og vi fryser over skildringene av den oppfinnsomhet som presenteres i form av vold og pinsler.

Slik er krigen; slik vil den alltid fortsette å være.

Sjelden leser vi om streif av sol på krigsskueplassene og vi undres over om all menneskelighet forsvinner straks kampsignalet gjaller.

Under mitt opphold i USA etter siste verdenskrig var jeg i et større selskap hvor alle gjestene hadde en solid militær bakgrunn. Tilstede var bl. a. fire amerikanere med flere tankslag bak seg, en hollandsk krigsseiler, en engelsk kampflyver og jeg selv som eneste frontsoester og nordboer.

Tilfeldig kom jeg ved samme bord som disse barske krigsmenn og langt ut i de små timer var jeg tilhører til beretninger fra ulike kampområder. Det som slo meg var at de alle vegret seg for å skildre redslene som de hadde opplevet, men istedet kom inn på situasjoner som viste at menneskekjærligheten også kan dukke frem på en blodig slagmark.

Her hørte jeg frontskildringer som krigskorrespondentene bevisst eller ubevisst forbigår.

To av de amerikanske pansersoldater fortalte om en førjuluke i Afrika der de rykket

Av Søster Johanne

frem mot tyske stillinger. Angrepet kom så plutselig på Rommels soldater at de i all hast måtte forlate sine eiendeler, deriblant brev og julegaver som de hadde fått fra sine kjære i hjemlandet. Da de tyske soldater fikk satt seg fast i nye stillinger ble de juledags morgen overrasket av amerikanske fly som sendte ned til dem både presangene og brevposten. Denne julehilsen fra en innbitt og fryktet fiende ble noen dager etterpå gjengjeldt, da tyskerne nyttårsaften satte fire amerikanske soldater fri fra fangenskap i samme området.

Det hele lyder som en søt-suppenovelle fra et av våre ukeblad, men jeg har amerikanernes ord på at slikt skjedde under krigen.

Den engelske kampflyver ga også sitt vitnesbyrd om god soldatånd under luftkrigene. Han kunne berette om flygere som både under første og annen verdenskrig unnlot å skyte ned fiendtlige fly hvis skytset var satt ut av virksomhet eller flyet var skadet og ute av stand til å forsvare seg.

Eldre erfarne flyvere håndhevet denne regel strengt, hvilket ofte ga grunn til forargelse hos yngre, nyutdannede flymannskaper.

Selv kunne jeg fortelle om stilltiende overenskomster mellom russerne på den ene siden og tyske kampgrupper hundre meter unna. Mens det om dagen og natten var ubønnhørlige stormangrep og ildtrefninger opphørte kampene to timer hver ettermiddag. Da kom nemlig proviantvognene frem foran stillingene og våpenstillstanden ble

innledet for at provianthenterne kunne hente sin mat i fred. Fra begge sider kunne man se hverandres hester, vognene med kanistrene og soldatene som samlet seg kompanivis ved sine respektive kjerrer. Ikke et skudd, ingen forstyrrende granater.

Krigsseileren var den som sa minst i kretsen rundt bordet. To ganger var han torpedert og fikk siste gang store skader. Også han kunne gi glimt av forsonende trekk fra den store krig.

Da skipet hans i annet krigsår fikk stoppordre av en tysk ubåt trodde manskapet at døden var nær. Ubåten lå som en uhyggelig skygge på tvers av skipet og alle ventet på torpedoene som uvegerlig måtte komme.

Istedenfor å sende skipet til værns med mann og mus ga ubåt-sjefen gjennom sin ropert beskjed til skipets kaptein at han kunne sende ut posisjonen, — hvoretter manskapet ble beordret i livbåtene.

Først etter at disse var kommet på trygg avstand ble torpedoene sendt inn i skipet.

Takket være den utsendte posisjon ble manskapet dagen etter reddet av allierte krigsfartøy.

Er det ikke godt å høre at selv under krigens brutalitet og vanvittige nedslaktninger finnes soldater som fortsatt er mennesker; at nestekjærligheten ennå ikke er utslettet... på slagmarken.

Burde ikke denne soldatånd stå som et eksempel for de kretser som i fredstidens Norge nyter rustne våpen i sin hatets og forfølgelsens kamp mot oss; disse mennesker som ikke vet hva det vil si å kjempe med åpent visir.

Hva nå med ytringsfriheten?

Professor, dr. juris Johs. Andenæs:

Det er klart at det er et problem å fastsette grensene for Grunnlovens paragraf 100 om «frimodige ytringer om statsstyrelsen og hvilken som helst annen gjenstand er enhver tillatt». Forskrudde og upopulære meninger har krav på Grunnlovens beskyttelse, ja man kan vel gå så langt som å si at det er upopulære meninger som har behov

for denne beskyttelse. De populære meninger trenger ikke beskyttelse.

Forfatteren Ulf Gleditsch:

Efter min artikkel i Aftenposten om fremmedarbeidernes fremtidige status i Norge, har jeg fått sterke reaksjoner. Som ventet er de svart-hvite. Enten er man rasist eller ikke. Det ser ikke ut til at en saklig og objektiv problemstilling her kan komme på tale. Det viser, som jeg sa i min artikkel, at det vil bli meget vanskelig, kanskje umulig, å diskutere temaet i vårt eget land. Efter at diskrimineringsloven ble vedtatt, blir all diskusjon om innvandring og gjestearbeidere automatisk rasisme. Hvis det ikke var så trist, kunne man være fristet til å le.

Begge disse sitater er hentet fra Aftenpostens morgenum-

mer 25. august, det første fra et intervju.

FOLK^{og} LAND

All post bes adressert til:

Postboks 7157 - Homansbyen, Oslo 3.

Kontoradresse: Enerhaugplassen 4, Oslo 6. Tlf. (02) 19 06 71. Kontortid: Tirsdag og torsdag kl. 11-14, onsdag kl. 18-21. Redaktøren treffes bare etter forutgående avtale.

Abonnementspriser: Kr. 40,— pr. år, kr. 20,— pr. halvår. I nøytralt omslag: Tillegg kr. 5,— pr. halvår. Utenfor Skandinavia: Kr. 50,— pr. år, kr. 25,— pr. halvår.

Bruk postgirokonto 1 64 50 Løssalg kr. 3,—

Annonsepris: Kr. 0,60 pr. spaltemillimeter

Utgiver: A/S FOLK OG LAND
Viking Boktrykkeri, Oslo